

ג. סוזאייב:

הייתי רוצה לדעת את הפרטים. אני מבקש להעלות את השאלה כאשר בניע לדיון בתקציב

הפיתוח והלוואות לתעשייה.

הי"ר י. גורי:

אני מסכים.

בקשות פטור ממלוח חובה

הי"ר י. גורי:

אנו עוברים לבקשות פטור לפי סעיף 53 בחוק מלווה חובה תשי"ג-1953.

האחרון ברישמה - ישיבת "תפארת ציון" מיסודו של בעל חזון-איש זצוק"ל בני-ברק.

הצעת הממשלה היא לאשר.

אם אין התנגדות - אנו מאשרים.

בקשת פטור מס' 100/6 ישיבת "תפארת-ציון" - אושרה.

ג. סוזאייב:

אני רוצה להגיש ערעור בענין בית ציוני אמריקה. עברתי על החומר ואני רוצה להביא לידיעת חברי הוועדה. בזמנו פנה בית ציוני אמריקה בבקשה לשחררו ממלוח חובה. המדובר במוסד תרבותי-חינוכי העושה עבודה הידועה לכולנו. המוסד מכסה את גרעונותיו מהקצבות הבאות מחו"ל. המוסד פנה בבקשה לשחררו מסכום המסתכם יחד עם הקנס שהוטל עליו ב-18 אלף ל"י. כתשובה קיבלו מכתב מטר ספיר, המנהל הכללי של משרד מלווה חובה האומר: בקשתכם בידונה בוועדת הכספים ואושר לכם פטור לפי סעיף כך וכך. הם הבינו כי אושר להם פטור, ולא ידעו כי מה שאושר להם הוא סעיף ב'. על סמך המכתב הזה פנו למלווה חובה וביקשו לעשות את הסידורים בקשר לכך. אולם התברר כי הם היו תטימים כדי בשאלה זו רכי לא ידעו שפטור לפי סעיף ב' משחרר אותם רק מ-2/3, ואילו את השליש עליהם לשלם.

אני מבקש את הוועדה לדון בשאלה זו מחדש, כי המדובר במוסד חינוכי הבתמך על ידי גופים צבוריים בחו"ל, ואין כל יסוד לדרוש מהם תשלום של שליש.

הי"ר י. גורי:

מבחינה פרוצדורלית אני מתקשה. אני מבין שהם מבקשים דיון מחדש. הסדר מחייב שהם יפנו מחדש אל מנהל מלווה חובה והעתק מכתבם ישלחו לוועדת הכספים.

ג. סוזאייב:

יש לי איפוא בקשה, הם רצו לערער. פנו אלי. אמרתי: אני אביא את ערעורכם בפני וועדת הכספים. אולי תסכים איפוא, אדוני הי"ר, שאת המכתב הפורטאלי אביא בעוד יום-יומיים, כי זוהי אשמת של הדרכתם נכון בענין זה, ובינתיים בדון בדבר כי הענין נתון בהוצאה לפועל.

הי"ר י. גורי:

לא אני צריך להסכים, אלא מנהל מלווה חובה.

ג"ר לנדאו:

המלווה עומד להיגטר בחודש הבא. הענין בו אתם מדברים נידון, הוחלט ופורסם ברשומות.

הי"ר י. גורי:

אם תאמר לי, טר לנדאו, כי כתוב בחוק
שעתה מאוחר טדי לעיין בדבר מחדש - לא
נוכל לעשות מאומה, אולם זה שאתה מתרעם לא טספיק עדיין. איני חושב
שיש טעיף בחוק המונע טמוטד לבקש לעיין בבקשה מחדש.

ד"ר לנדאו:

אין טעיף כזה, אולם טספיק אם פורטם
הדבר ברשומות.

הי"ר י. גורי:

אני טבין כי אין כל טניעה והם
יכולים להגיש את בקשתם.

ד"ר לנדאו:

אם כך - אני טציע לרון על כך עכשיו.
צמטנו את המנגנון לחצי. בטוף השנה אנו
עומדים לפרק את הדבר בכלל. אם תחליטו כי אין לגבות מהם גם את השליש -
עלי לדעת זאת עכשיו.

הי"ר י. גורי:

אני מתנגד לזה. איני רוצה ליצור תקדים.
איני רוצה שהדבר יובא על ידי חבר הכנסת
סוזאייב שהוא חבר וועדת הכספים. אני רוצה שהם יפנו אלינו באופן
ישיר.

אני מתנגד לקיים את הדיון עכשיו. אנו
טבקשים אותך לעכב את ההוצאה לפועל. לידיעת חברי ועדת הכספים אני
רוצה להכיא, שאני מדבר בנוסח טטוייג כי אין אנו יכולים לחייב את
מנהל הטלווה לעכב את ההוצאה לפועל, אולם היות ואף פעם הוא לא
טרב להיענות לבקשתנו, אני מקווה כי גם הפעם ייענה ויעכב את ההוצאה
לפועל.

אנו עוברים לבקשות פטור לפי טעיף 57
לחוק טלווה חובה, חטי"ג-1953.

הראשון ברשימה - "אלבה" קופת תגטולים.

מר ש. בזק:

הועדה אישרה פעם את טוטד "אלבה". היא
אישרה את כל קופות התגטולים, אולם לא

נתקבלה החלטה פורטמאלית.

הי"ר י. גורי:

של מי היא קופת תגטולים זו?

מר ש. בזק:

איני יודע, ואני טציע לעבור לטעיף הבא.

הי"ר י. גורי:

השני ברשימה - "טלבן" טוטד לטפול בעולים.
(קורא את הבקשה)
הצעת המטלה לדחות.

ד"ר לנדאו:

בעיה זו נידונה בוועדת הכספים עוד ביטי
הכנסת השניה. טענתי אז ואני חוזר וטוען
את אותן הטענות, ש"טלבן" אינו יכול להיות טוטד כטפי. ד"ר פון-וייזל
קיבל הלוואה לא טמוטד בטקאי אלא טטישהו שהיה טעונין להגדיל את הרכוש
שלו.

הי"ר י. גורי:

ד"ר פון-וייזל אינו יכול להופיע
כטוען. על כן טופיע "טלבן" כי למעשה גובים
טטנו את הכסף, והדבר פוגע בו. טבחינה ענייית הצדק אתם, אולם איני
יודע איך לעשות את הדבר מבחינה פורטמלית כי לגבינוא פון-וייזל הוא
המטלם.

י. גדר:

לו היה "מלבן" יודע את רוע הגזרה
טראש יכול היה להפקיד סכום כסף בבנק,
והבנק היה נותן את ההלוואה הזאת, ואז היה הכל בסדר.

אני רוצה להזכיר לחברי הוועדה את
ההיסטוריה של הסעיף הזה. הועלתה ההצעה שבכל מקרה של משכנתא תינתן
אותה זכות למקבל המשכנתא הניתנת למקבלי משכנתא במוסדות כספיים.
מאידך - כנגד הצעה זו הועלתה הטענה שיש בזה כדי לפתוח פתח לסכנות
רבות ולפיקציות רבות, כי אין טלווה חובה על משכנתא בתוך נכס,
על זכות משכנתא אין טלווה חובה. על כן בא סעיף זה הסקנה אוטומטית
למוסדות סטוייסיים להיענות סזכות זו, ואילו לגבי יתר המוסדות -
על כך תחליט וועדת הכספים. כלומר, רשאית וועדת הכספים וחופשית
להחליט כל החלטה לגבי המוסדות השונים.

י. ספיר:

אני שולל כל גישה האוטומטית, שאם אני
צריך לגבות כספים בתוקף חוק, אני חייב
גם להשתמש בניסוח החוק כדי לקבל כל מה שסביע לי לפי החוק, אף אם
הדבר הוא בניגוד לכל הגיון. גם הסבצע עצמו אינו צריך לראות הכל
מנקודת ראות זו.

איני יודע מתי ניתנה הלוואה זו לד"ר
פון-וייזל, אך בטוחני כי היא ניתנת לפני טלווה חובה, והוא לא יכול
היה לדעת על כך טראש. אין אנו יכולים לחייב אדם לשלם אם הדבר בניגוד
לכל הגיון.

י. גדר:

בחוק לא כתוב אך ורק "מוסד כספי", אלא
גם "מוסד שאושר לענין סעיף זה על ידי
וועדת הכספים של הכנסת", כלומר - אין כאן כל הגבלה של מוסד כספי.

היו"ר י. גורי:

ברור דבר אחד, והוא: אם אנו גובים
מפון-וייזל פוגע הדבר לפי בו אלא ב"מלבן",
וזאת אין אנו רוצים לעשות. השאלה היא: אם נכונה הנחתו של ד"ר גורי?

ד"ר לנדאן:

איני טוען שוועדת הכספים אינה רשאית
להחליט שסוחר סטוייסי או מוסד סטוייסי
יוכר כמוסד כספי לצורך חוק זה. הבעיה היא אחרת. כשדנו בבעיית החובות
סייגנו בחוק את החובות כלפי הממשלה והסוכנות היהודית. הנימוק היה,
שהלוואות אלה של הסוכנות והממשלה ניתנות בתנאים כל כך טובים שלא
יקשה על הלווה לשלם כי אין בזה כדי לפגוע ברכושו הפרטי של האדם.
הוא הדין כאן. "מלבן" נתנה הלוואה ללא רבית, והרי זה נכנס למסגרת
אותם הסכומים שלא חל עליהם פטור.
איני מבין איך תוכל לפרסם וועדת הכספים
כי "מלבן" הוא מוסד כספי לצורך חוק זה.

היו"ר י. גורי:

דעתה של וועדת הכספים בענין זה ברורה.
איני אוסר איך היינו נוהגים כלפי ד"ר
פון-וייזל. לא זו השאלה. אני רן על הענין מבחינת "מלבן". אם אנו
דוחים את הבקשה אין אנו פוגעים בד"ר פון-וייזל אלא ב"מלבן", ויהיה
זה מוזר לסדי.

ד"ר לנדאן:

אם כך אני רוצה להציג שאלה: מה יהיה אם
מלבן יוכר לצורך סעיף זה כמוסד כספי
שנתן הלוואות לא רק לד"ר פון-וייזל אלא לקבלנים ולספקים? ההוראה
ברשומות כוללת, ועל סמך פירטום זה יבואו קבלנים וספקים וידרשו פטור.

י. ספיר:

הבעיה איננה של "מלבן". הבעיה היא של
סכום כסף סטוייסי שניתן בצורה הסזכה אותו
מחובת משלום. לא מדובר על קבלן זה או אחר ולא על ספק זה או אחר,

אלא על משכנתא. הסכום משוחרר לא משום שהמדובר ב"מלבן" אלא משום שהמדובר במשכנתא.

ד"ר סיטרנו:

צדק ד"ר לנדאו באטרו שאין אנו יכולים להכיר בפסור רק לצורך המשכנתא. מהרגע שאנו מאשרים את "מלבן" לפי סעיף 57א' - גם חוב שאינו מובטח נהנה מסעיף זה.

היו"ר י. גורי:

אנו יוצרים היפוטזיזה באטרנו, ש"מלבן" חייבת כספים לקבלנים ולספקים שונים.

ד"ר לנדאו:

יש לפנות ל"מלבן" ולברר בענין זה, כי אחרת יבוא הפסור באמת על מערכת שלמה של הלוואות להן לא נתכוונו.

היו"ר י. גורי:

לי נדמה שאנו עוסקים בדבר שאין בו טמס. אולם איני יכול לדחות את הצעתך האומרת, שצריך לפנות ולברר בענין זה.

אנו עוברים לבקשת חברת נאמנות למשכנתאות ולחברה להשקעות ומשכנתאות בע"מ.

מר ש. בזק:

הופנתה בקשה של שתי החברות: חברת נאמנות למשכנתאות בע"מ וחברה להשקעות לאשרן לצורך סעיף 57. ד"ר לנדאו טען באותה ישיבה ואני מצטט את דבריו מיום 29.12.54 כי "אמנם לפי גישתנו החשבנו את חברות הביטוח כבנקים, אולם זהו למעשה טוסד אשר הוקם על ידי התאחדותן של שתי חברות ביטוח, חברת ביטוח "ציון" וחברת ביטוח "יהודה", טוסד שאין לזהותו בחברות אשר יצרוהו". כן אמר, שהוא אינו מתנגד כל כך לאשר את הבקשה, אלא שהוא חושש שמא יש לה גם השקעות אחרות. על כן הוחלט לפנות אל החברות ולשאלן על כך כדי לברר אם הן נותנות הלוואות אך ורק לצורך שיכון.

היו"ר י. גורי:

(קורא מכתב שתי החברות: חברת נאמנות למשכנתאות וחברה להשקעות ומשכנתאות).

ד"ר לנדאו:

מצדי אין כל מניעה לאשר את הבקשה.

היו"ר י. גורי:

אם אין התנגדות - אנו מאשרים.

חברת נאמנות למשכנתאות וחברה להשקעות ומשכנתאות אושרו לצורך סעיף 57 לחוק טלווה חובה.

היו"ר י. גורי:

אנו עוברים לאחרון בדשימה - "עמידר". (קורא מכתב "עמידר").

מר ש. בזק:

באותה ישיבה שנתקיימה ב-29.12.54 הועלתה גם בקשה מטעם חברת "עמידר" לאשרה לצורך סעיף 57 של החוק. ד"ר לנדאו טען באותה ישיבה, שאם ההלוואות נתנות לחברות שיכון אין הוא מתנגד, אבל יתכן וחברת "עמידר" נותנת הלוואות לקבלנים פרטיים, ועל כן יש לפנות ל"עמידר" ולשאלה על כך.

ד"ר לנדאו:

למעשה עם התיקון בחוק תהיה "עמידר" משוחררת.

היו"ר י. גורי:

אני מתפלא שהממשלה לא הניחה את החוק על שולחן הכנסת.

ד"ר לנדאו:

מצדנו הכל מוכן. משום מה מעכבת הממשלה את הנחתו על שולחן הכנסת.

היו"ר י. גורי:

אכתוב בענין זה סכתב למזכיר הממשלה.

ד"ר לנדאו:

ענין "עסידר" דומה במידה מסויימת לענין "מלבן". לסעיף א' ו-ב' אין לי מה להעיר, אולם "חברות צבוריות" אינן יודע מה שמעוונות.

היו"ר י. גורי:

אתה יכול לומר שעל 5 מוסדות מה-12 אתה מפליץ. לא כן על האחרים.

מר ש. בזק:

זה בניגוד לחוק. ההוראה היא כוללת.

ד"ר לנדאו:

אין אנו מאשרים כאן חמישה או ששה מוסדות, אלא את חברת "עסידר", ועל כן אני מציע

לא לאשר.

היו"ר י. גורי:

אני מציע להפסיק אתה את הדיון בשאלה זו.

י. ספיר:

אני מציע שהחומר הנוהר בענין זה יוכן תוך שבוע ימים.

בניני פאר משוכללים

מר ש. בזק:

הוטל בשעתו על וועדת הכספים לאשר בנינים משוכללים שהמלווה עליהם גבוה מאשר האחוז הרגיל. נתקבלו כמה וכמה ערעורים מאנשים שדירותיהם אושרו כבניני פאר על ידי וועדת הכספים. נבחרה וועדה

הוחלט שמכתבים אלה יופנו לד"ר לנדאו והוא לאחר בירור יחליט אם להקטין את האחוז אם לא, או אפילו יבטלו כליל.

ד"ר לנדאו מביא עתה את הצעותיו שבחלקן הן ביטול שלם ובחלקן - הקלה.

י. ספיר:

המושג של בנין פאר אינו אומר לי ולא כלום. יש בנין פאר שאדם בנה לעצמו - חזילה, ויש בנין פאר, בנין מושכר שהוא זפה ובו דירות נאות. יש גם בנינים ישנים המושכרים לדירים עוד משנת 1940. כי הרי גם מקומות מסויימים ואזוריים מסויימים הוכרו כבניני פאר. אני רוצה לדעת מהו המושג המציאותי של בנין פאר, כמה מבניני הפאר שהטילו עליהם יותר מסמא ה אחוז הם בנינים פרטיים, כמה מושכרים וכמה ישבים? אני חושב שיש לעשות הבחנה בין הסוגים.

ועוד דבר. אני מבין כי אלה הם ערעורים שבאו מצד אנשים. בטוחני שיש גם כאלה שלא הגישו וקיבלו עליהם את הדין.

היו"ר י. גורי:

כאשר הובא החומר הזה לפנינו נאמר לנו על ידי ד"ר לנדאו כי רשימה זו הוכנה לאחר תאום עם התאחדות בעלי הבתים בתל-אביב, חיפה וירושלים. לאחר מכן הוגשו ערעורים.

טפלנו בערעוריים. במקרה אחד אף יצאנו לסקום וראינו את הבתים. היה דיון, החלטנו אשר החלטנו. אחר-כך הופנו הסכתבים באופן ישיר לוועדת הכספים ולד"ר לנדאו. מאז נצטבר חומר רב. פרסטנו גם בעתונות שישנה אפשרות של ערעור. יותר מזה לא יכולנו לעשות.

מר ש. בוזק:
לפני שטיפלה הוועדה ברשימות קבעה עקרונות מה לפי ראות עיניה בקרא בנין פאר.

י. ספיר:
אם יש בארץ דבר שהוא פשוט בזל הרי זה מלווה חובה על בנינים.

היו"ר י. גורי:
אין דרכים תקינות יותר מאשר דרך זו בה הלכנו.

א. הרצפלד:
החלטנו בזמנו אשר החלטנו. עברו חדשים ושכחנו. השאלה היא עדינה. ירושלים מהווה בעיה עדינה עוד יותר. בודאי שנקבל כל הצעת ביטול, אולם מה שטבקש ד"ר לנדאו להשאיר - אני מקווה לא יתעם עלי אם אוסר שיש צורך לבדוק. לא שאין לי מסון ל. ד. לנדאו, אבל עלינו לצאת מכאן ולראות את הבתים עצמם כשם שעשינו כבר פעם אחת.

אחת מן השתיים: או שוועדת הכספים לא תטפל בענין זה, או - אם אין אפשרות להוציא אותנו מן העסק הזה, חייבים לפחות שני חברי מחברי הוועדה לראות את הבתים עצמם יוכך לעשות מלאכה נקיה.

היו"ר י. גורי:
אני מתנגד להצעתך. אני כשלעצמי חושב שלא היה צריך להטיל את הדבר על וועדת הכספים, אולם משהוטל התפקיד הזה - אינני חושב שמחובת הוועדה לצאת ולראות כל בית ובית. אם אחד מחברי הוועדה ימצא משהו שאינו נראה לו - אז נייענה להצעתו, אבל באופן סיטונאי אין לנו סיבה לא לתת מסון בהערכה של האדמיניסטרציה.

ד"ר לנדאו:
רשימות אלה נמצאות על שולחן וועדת הכספים מאזדש מאי 1955. הרשימות שהבאתי כוללות ברובן או ביטול או הקלה. רק בכמה מקרים לא שינינו את הערכתנו.

אשר לירושלים. לא הופנה אלינו כל ערעור. אנו כבר בסוף הטילווה.

י. בדר:
טעין זה אינו מוצלח. העקרונות שקבענו לא עמדו בנטיון. אינני מסכים עם היו"ר על כך שאין אנו יכולים באופן סמלי להעמיד סימן שאלה על ההערכה שנקבעה, כי אינני יכול לשכוח את הנסיון של חולון. יש אולי נסיה להשכיח את הדבר. לי אין נסיה כזאת. אנו מוכרחים לחזור על הנסיון של וועדת משנה. לאחר הנסיון שהיה לי בחולון אינני סומך בהערכות שנעשו בענין זה.

ב. לוי:
אם יש לאזרח אפשרות לפנות לוועדת הכספים אינני חושב שוועדת הכספים יכולה באופן אוטומטי לאשר שאין שינוי.

היו"ר י. גורי:
ההצעה שנשמעה כאן על ידי החברים אומרת, תיבחר ועדת משנה לראות עיניהם. הם לא חל כל שינוי -

ועדת המשנה: החברים א. הרצפלד ונ. לוי.

התקציב הנוסף - תיירות

היו"ר י. גורי:

בישיבת וועדת הכספים ביום אתמול פתחנו בדיון בתקציב הנוסף, בחלק ההוצאות של משרד ראש הממשלה שחלקן הגדול קשור בחברת התיירות. נשאלו שאלות, והובעה שאלה לאפשר לחברי הוועדה להציג שאלות לעוסקים בכך.

השאלות הטובבו סביב לשני צירים:

(א) האם התוספת הזאת המתאשרת עכשיו בינואר תוצא במשך הזמן הקצר שנותר? נאמר לנו כי חלק כבר הוצא, והשאלה היא: האם דרוש לכם כל הסכום והאם תשתמשו בו עד תום השנה? (ב) נתבקשו פרטים בנוגע לפרטונל בחסם הלשכות הפועלות ברחבי העולם; (ג) הובעה גם דעה שההוצאות הטושקעות עתה בעסקי תיירות לא יביאו בעתיד הקרוב, בחדשים הקרובים, להגברת זרם התיירות, כי זרם התיירות, לפי הידיעות המתפרסמות בעתונות, בצטמצם. ומאידך - הובעה דעה המתנגדת לדעה הקודמת באמרה, שעלינו לעשות הכל בכדי להגביר את זרם התיירות ולא לתת יד לכהלה ולפאניקה.

מר ט. קולק:

אני מודה לוועדה על שנתנה לנו האפשרות להציג את הבעיה בפניה. אני סוכן להיכנס לפרטי הפרטים, אבל קודם כל אומר, כי חלק ניכר מן הסכום הזה, בערך חמישים אחוז, הוקצב לפני שאנו באופן אישי נכנסנו להנהלת ענין התיירות בארץ. הכסף הוצא לא בחדשים האחרונים אלא עד סוף הקיץ של שנה זו להגברת התעסולה בחו"ל תוך הצדקה מלאה, כי אי אפשר היה לצפות מראש את ההתפתחות הפוליטית והבטחונית לה אנו עדים עכשיו. התעסולה הצדיקה את עצמה הן בארצות הברית, הן באנגליה והן בארצות סקנדינביה, ועד חודש אוקטובר היינו עדים לתוצאות חיוביות שהן לזכותם של אלה שהיו לפני ולזכות העובדה שזרם התיירות ברחבי כל העולם גדל בהרבה. 250 אלף ל"י הוצאו עוד קודם לכן.

התוספת אותה קבלנו מהאוצר הופנתה לכמה מן השירותים בארץ, כי ראינו שאין הם יכולים לעמוד בהתחרות עם ארצות אחרות הטושכות היום את התייר. לצוות בחו"ל לא הוספנו כמעט פרטונל חוץ משני אנשים, האחד בארצות הברית והשני בלונדון. לאלה תפקיד סוגר וברור: ללכת טארגון לארגון, ובעיקר לארגונים היהודים ולארגון קבוצות טארגנות של ארגונים לבוא לארץ. היה בתכניתנו לפתוח משרד בארצות הברית, בלוט-אנג'לס, אולם לא בצענו את הדבר, ואנו מקווים לבצעו אם יאושר על אף המצב. בארץ הוספנו לשירותים פרטונל. לדעתנו יעבור הפרטונל הזה אחרי ה-1.4 מרשות חברת התיירות לרשויות אחרות. אני חושב כי יש הכרח להגדיל את מספר המארחות בשדה התעופה בלוד. במסוצה העברת אנשים מן האוירונים נמשכה שעתים, ומאז הגיע אדם לשדה התעופה עד צאתו משם - שעה ומחצה, בעוד שבשדה תעופה בננובי ביותר בעולם לא אורך הדבר לטעלה טארבעים רגע. הכנסנו שיפורים וטידורים, אותם הפעלנו ב-17.12. הקטנו את זמן השהיה בשדה התעופה בחצי שעה. לא רק תיירים נהנים מכך אלא גם אזרחים.

אנו מתכוונים להעביר את הלשכות שלנו

בערים לרשויות הערים, בהתחלה אולי בשותפות אתנו אך בסופו של דבר ברשותה העצמאית של העיר. התחלנו עם חיפה, דברנו על כך גם עם עיריית תל-אביב. ירושלים תהיה כנראה האחרונה.

לאחר מחקר יסודי הגענו למסקנה שאין אנו

נותנים לתיירים די זמן להוציא כספם לא רק על מלון ועל אוכל. הקיטונל מחלקה מיוחדת הטכילה רק אדם אחד ומזכירה. איש זה מתמסר לארגון הטוחרים ונסיעות התיירים כך שיוכלו להיפגש עם הטוחרים האלה. אנו מקווים כי תצטח תועלה בשטחים שונים: חייטות, יהלומים ופרוות. כך יוציאו תיירים סכומים לא קטנים בלי מס קניה. עלינו לנצל את הפוטנציאל של התייר ולהפיק ממנו תועלת מכסימלית לכלכלת הארץ.

עומדת לפנינו שאלה אחת: היות והטעב
 הבטחוני אינו מבטיח זרם גדול של תיירים בחדשים הקרובים האם עלינו
 לדחות את הפעולות שהתחלנו בהן או שהחלטנו על ביצוען? ביררנו את
 הדברים ונודה לוועדה אם היא תוסיף לשיקולנו בענינים אלה. חלק גדול
 מן הענינים האלה קשים להתחלה מחדשת. אי אפשר להפסיק בהם ואחר חדשים
 מספר להתחיל בהם מחדש. בררנו למשל את השאלה איך להביא לידיעת התייר
 כי מצב הבטחון אם כי הוא אולי חסור, אין בו כדי להפריע לו. יש כמה
 ארצות הנתונות בטעב דומה. קפריסין וקניה למשל. בקפריסין החליטו לא
 להקטין את זרם המודעות בחו"ל ולהמשיך כביכול לשמור על כל השירותים:
 שירותי הנוירון, שירותי האניות, שירותי התעטולה מתוך נימוק שאם
 יפסיקו קשה יהיה להתחיל מחדש. קניה הלכה בדרך אחרת. היא פרסמה:
 תבקר אצלנו כי לא תרגישו בסכנה. היא מטשיכה בפעולותיה כאילו לא
 קרה דבר. תייר אחד שביקר בארץ הציעה לנו נוסח של מודעה בה נודיע
 על סאורעות המתרחשים בארץ: "הביטה", "התיאטרון הקאמרי", "צדליעדע"
 וכו' כדי ליצור את הרושם שהענינים בישראל מתנהלים כרגיל.

אולם יחד עם זאת שקלנו גם כמה פעולות
 הניתנות אולי להגבלה. אנו שוקלים לאור החלטה זו גם את התקציב של השנה
 הבאה אותו הגשנו לפני כמה ימים לאוצר. הגענו למסקנה, שאם אנו רואים
 בתעשייה זו, ואנו משתדלים לחנך את האנשים לראות בה תעשיית ייצוא
 כמו כל תעשיית ייצוא אחרת, הרי אי אפשר להפסיק את הטיפול באמצע,
 כל עוד לא הגענו למסקנה שהפסקה זו תהיה לא למספר חדשים אלא למספר
 שנים.

היו"ר י. גורי:

חלק מחברי הוועדה הציגו שאלה: 99%
 ממניותיה של חברה זו שייכות באופן

ישיר לממשלה, ואחת לרשות הפיתוח. במה חברה שכולה ממסלתית מבחינת
 המסגרת המשפטית נבדלת מסוסד ממסלתית, ומה העקרונות שהפכו את היחידה
 הממסלתית לחברה ממסלתית?

מר ט. קולק:

חשבנו שזו צריכה להיות רשות ולא חברה
 ממסלתית. הסכמנו לחברה ממסלתית רק מתוך
 פשרה. בתקופה זו הכנסת לא יושבה וחשבנו שעד שהכנסת תתפנה לענין זה
 יעבור זמן רב. בכמה דברים אין אנו נבדלים כלל ממחלקה ממסלתית: אנו
 החברה הממסלתית היחידה המסלת משכורות ממסלתיות רגילות, ואנו היחידים
 בתוך החברות הממסלתיות הקובעים את התקן ואת העובדים לפי הסכם מוחלט
 עם נציבות שירותי הטדינה, אבל יחד עם זה הננו הרבה יותר גמישים מאשר
 מחלקה ממסלתית. יתכן שבמסגרת אחרת כדאי היה להתמסר לענין ולהרחיב על
 כך את הדבור. מחלקה ממסלתית אינה גמישה. אנו עוברים עם בתי מלון,
 עם אנשי תחבורה ועם מחלקות ממסלתיות אחרות ועלינו להיענות לתביעות,
 ועל כן גם להיות גמישים הרבה יותר. עלינו להחליט בצורה יותר מהירה
 מאשר יכולה להרשות לעצמה כל מחלקה ממסלתית אחרות. הענין הזה של חברה
 ממסלתית מבחינתנו טעא את צידוקו.

היו"ר י. גורי:

מי- הם נציגי הממשלה בחברה זו?

מר ט. קולק:

המועצה נתמנתה על ידי ראש הממשלה
 ובה מיוצגים כל משרדי הממשלה הנוגעים
 בדבר: האוצר, משרד החוץ, משרד הדתות, משרד המסחר והתעשייה, משרד
 התחבורה. משרד הדתות מעונין בתיירות דתית. כן משתתפים במועצה נציגים
 של גורמים מבחוץ, נציג של 43 מלונים המתעסקים בעניני תיירות.

קיימת גם אכסוטיבה שהתמנתה על ידי
 ראש הממשלה. הנהלה מצומצמת המורכבת מפקידי החברה ומיועץ אחד, מר
 עזר, שהיה מנהל המחלקה.

ז. סוזאייב:

רצייתי לשאול שאלה: מה מצב בתי המלון?

מר ט. קולק:

קשה ביותר.

ז. סוזאייב:

אחרי סקרה מגידו פניתי אל שר האוצר, ואני מחכה זה שלשה שבועות לתשובתו. חברת התיירות עשתה מאמצים למנוע סכירתו, אולם משרד האוצר כנראה לא פטור מאחריות בעניין זה, כי בלי הסכמתו אי אפשר היה לבצע את הסכירה. נפוצו עתה שמועות בעניין אכדיה. סחר יתכן וזה לא יהיה יותר בבחינת שמועות אלא סציאות טמס: סגירת אכדיה וסכירתה לגופים צבוריים. האם ישנה דרך לבוא לעזרת בתי המלון עד יעבור זעם?

מר ט. קולק:

לענין מגידו. נכנסנו לענין אחרי המעשה. למעשה התנהל מ"ס במשך זמן רב. הסכירה בוצעה רק ביוני. פנינו לאנשי קופ"ח קרן פנטיה של קופ"ח ובקשנו מהם לטכור את המלון או להחכירו. אולם הם לא היו מוכנים להחכירו לשנתיים - שלש שנים, ואילו לטכור - רק ברווח מסויים. הם אף לא הבינו מדוע שוקן דורש מהם לטכור את המלון בטכור בו הם קנוהו. לצערנו לא מצאנו אנשים שהיו מוכנים לקנותו. יתכן ולו נכנסנו לענין לפני הסכירה - היינו יכולים למנעה. התביעה שלנו אינה אלא תביעה מוסרית: הכנסנו והשקענו במלון זה דולארים ואסור להפוך תעשיית ייצוא לתעשיית שירות. לא מצאנו קונה. הם הציעו להפוך את המלון לדרגה ב' ולהעמידו בסיונות העיקריות בפסח ובחגים כבית הבראה לתיירים, ובין העונות - 50 מקומות. אנו רוצים כי מגידו יתנהל לא כבית הבראה אלא כבית מלון, אבל העובדה שלא מצאנו משקיע היתה בעוכרינו.

ז. סוזאייב:

לקנות את המלון כדי להפכו לבית הבראה - יש וישנו קונה.

מר ט. קולק:

אם ישנו כזה אני מוכן להיפגש שוב עם אנשי קופ"ח.

המלונאים בתוניס במצב קשה. הקשיים לא נוצרו בגלל המצב הקשה שקם בארץ. עד לסוף חודש אוקטובר היו בארץ 25% תיירים יותר מאשר בשנה הקודמת ו-50% הכנסות יותר. בחודשים נובמבר ודצמבר היו בסך הכל 180 תיירים פחות מאשר בשנה הקודמת, והזעקה היא בגלל העובדה כי קיוו השנה לאור התוצאות הקודמות להגדלה ניכרת. כל המלונאים פרט לגלי כנרת ולמלון דולפין לקחו בעונות החורף הלוואות שישלמו אותם בחזרה בעונת הקיץ. על הלוואות אלה הם משלמים 18% רבית. פנינו לאוצר שיעמידו לרשות המלונאים הלוואות באותו גודל שחשבנו לנחוץ במשך החורף דרך הבנקים הרגילים וברבית רגילה של 10% במקום 17% או 18%. האוצר נענה לפנייתנו. פנינו ל-43 המלונאים בהם אנו מעוניינים מבחינת התיירות וביקשנו מהם למסור לנו פירוט על הצרכים שלהם מבחינת הלוואות. האוצר מוכן להעמיד לרשותנו סכום של מאתיים אלף עד שלוש מאות אלף לירות, אותו סכום שהוא מוכן להעמיד לתעשייה בהון חוזר.

אם לא תתחדש העונה באביב ויהיה בארץ מצב קשה מבחינה בטחונית צריך יהיה למצוא דרכים כדי לשמור על הבניינים ועל הרכוש של המלונות. לעת עתה עוד לא הגענו לכך.

יוצא מן הכלל מלון אכדיה. לאכדיה היתה עונה לא רעה כלל וכלל במשך הקיץ. מלון אכדיה השקיע כסף רב בתעסולה. הרבה מן ההזמנות בוטלו, בחלק לא רב בגלל המצב הבטחוני בים התיכון, אלא בגלל המצב הבטחוני בארגנטינה, כי רוב התיירים צריכים היו לבוא משם. אכדיה נמצאת למעשה לפני סגירה. היינו במצב די עדין. האוצר שותף

לאכדיה. אנשי אכדיה אומרים: אתם אמנם טלאים את הבטחותיכם, אבל קחו את המפתחות, כי אנו לא יכולים לעמוד בזה. אנו עומדים עתה בסומ"ס כדי להבטיח את אי-סגירתו של המלון לפחות עד אפריל. לא שמעתי על כל הצעה למכור את המלון ולהעבירו לבעל אחר.

י. סוזאניב:

נטיה זו של גופים צבוריים להתחרות על רכישת בתי מלון ספוארים אינה בריאה. אני מבקש את מחלקת התיירות לעמוד על המשמר במיוחד בשאלה זו של מכירת מלונאים לגופים כאלה, בכדי לא לעורר את העניין אחרי המעשה, אלא לפניו. אני פונה אליכם בבקשה שאם יגיעו אליכם שמועות רציניות על העברת בית מלון מסויים לבוף צבורי זה או אחר, ואם אין בידכם לעשות משהו לעכב את הדבר - תביאו את הדבר לידיעת וועדת הכספים, כדי שתדע על כך בעוד זמן ואולי תוכל לעשות משהו מצדה היא בנידון.

י. פורדור:

שאלתי הראשונה היתה בנוגע לתעמולה. איני מציע להוציא יותר מדי כספים, אבל אם אנו רוצים ברצינות לפתח את הענף הזה עלינו להשקיע בו כספים. איני בקי בשאלה זו, אולם יש דברים הנראים לי מוזרים. פתחו משרד בלונדון ב"מנצ'סטר סקויר". אדם שאינו מבקר את הקונסוליה שלנו - לא יגיעו לשם. יש לעשות משהו רפרזנטטיבי יותר כשם שעשו צים ואל-על בפריס. יש להשקיע לא רק כסף ישראלי אלא גם מטבע זר. אני מבין כי בארצות הברית הדבר מבוסס פחות או יותר על חוזים עם משרדי הנסיעות. אחד מתפקידה העיקריים של חברה חדשה זו לקשור קשרים.

יש במסופע יותר מחצי מיליון תיירים מארצות הברית לאירופה. מצבם הכספי מאפשר להם להוציא כסף. באו במסך הזמן מארצות הברית גויים ויהודים יחד בערך 18 אלף איש בשנה. המרחק מאתונה לתל-אביב הוא מרחק של שעתיים וחצי, ובשביל האמריקני אין זה מרחק כלל וכלל. על יד תעמולה וחוזים מתאימים אני חושב שאפשר יהיה לפתח את הדבר.

המכירה של בודנהיימר ושל מגידו מעוררת הרגשות לא טובות. היו מסברים כאלה גם בשווייץ, ונכון עשתה החברה בנתנה אשראי. אני הייתי רוצה לדעת אם אין כל אפשרות של ביטוח. אולי קיימת אפשרות לדרוש בקיץ סכומים מסויימים, אולי את ה-20%, וליצור קרן המשמשת את המלונאים בעונות החורף, כי התבודות והניגודים אצלנו הם גדולים מדי. האם אין אפשרות לעשות ביטוח פנימי של בתי מלון וליצור קרן סיועית?

משקיעים הפסיקו לראות בבתי מלון עסק. יש כאן רק הפסדים וגרעונות. יש לעשות משהו בעניין זה, ואולי בדרך של ביטוח.

י. נר:

כתחילת השנה נקבע תקציב שבמשך השנה הוכפל, ומוטב לדעת על תקציב התיירות מראש, אחרת אין טעם לתקציבים.

התפלאתי שהעניין הועבר למסגרת משרד ראש הממשלה. סר אבריאל היה מנהל כללי במשרד ראש הממשלה ואחר-כך באוצר, ויש לי הרושם שלו עבר למשרד המסחר והתעשייה - לא היה מרוצה אם הדבר היה עובר לכיוון אחר.

אלה הן טענותי הפורטליות שבעיני הן חשובות, ועתה לעצם העניין.

בעיית הבטחון פוגעת בתיירות. היו לי הזדמנויות לראות את העניין כפי שרואים אותו אנשים מבחוץ. גם מידת הסיכון השוטף היתה מוגזמת מדי לפי הידיעות שהתהלכו בחו"ל. הידיעות שהגיעו לשם היו: תייר מבלגיה, רב, נרצח בירושלים, או סטודנטית שנתפסה על ידי הלגיון. עובדה זו וידיעות כאלה משפיעות באופן חסר ביותר על מצבנו מבחינת התיירות, ובעניין זה אפשר לעשות משהו.

ועוד דבר. לתייר בארץ אין מה לעשות.
בארץ אחרת הוא רץ סטוזיאון לסוזיאון, מתערוכה לתערוכה. הוא עייף
ויגע טריצה. לא כן בארץ. יש לדאוג גם לעניין זה.

יש משהו לא בסדר בכל התעשייה הזאת של
המלונות. התיירים מתלוננים כי אין הם מקבלים את הערך המתאים
עבור כספם.

סר ביהם: חל שינוי גדול גם בזאת.

י. בדר: רק בקיץ זה שמעתי מיליונר אחד שהתלונן
על כך: על השירות הרע ועל חוסר האדיבות.
אנו גאים על כך שבארץ המלצר הולך בקומה זקופה ובראש מורם, אבל
לאדם בחו"ל נראה הדבר במקצת כחוסר אדיבות, כי בחו"ל אין הוא רגיל
לאותה גישה חופשית ולשויון עמדה. אין זה חלוי בכמות האוכל או בטיבו.

למעשה, במידה רבה כל התיירות היא רק
אמטלה לאותו עסק של בית מלון והארוחה לאנשי הארץ. ברוב בתי המלון
המפוארים הללו תמצאו לא תיירים אלא אנשי הארץ. אכדיה קיימת בשביל
אנשי הארץ יותר מאשר בשביל אנשי חוץ.

א. הרצפלד: נבהלנו מטכירת מגידות ובודנהיימר. אני
סכיר את בודנהיימר אישית. הכרתי את העניין
עוד לפני המעשה. אני יודע את האיש הנחמד הזה. לא אחת התלוננן בפני,
כי רק 6 אורחים נמצאים במלון. המלון היה יקר ומצוייד כהלכה.

לא הצגנו את השאלה באורה הנכון. אנו
מכניסים מדי שנה בשנה סכומים עצומים לתקציב בשביל המלונאים, אולם
מדי שנה בשנה עדים אנו לפחות מלונאים. אני חושב כי מלונאים כאכדיה
לא נחוצים בארץ. יש להרבות במלונאים, אולם לא במלונאים בדרגה א'.
יש להקים מלונאים בצנע ובצנעה.

הינ"ר י. גורי: אני רוצה להזכיר לחברי וועדת הכספים
כי לא התכוונו לקיים עכשיו בירור מקיף
ויסודי בשאלת המלונאים, נעשה זאת לכשנדרון בתקציב שנת הכספים הבאה.

סר ט. סולק: אנו מעוניינים בבירור יסודי ומקיף בעניין
התיירות. לדעתנו יכול ענף זה להיות הענף
השני במעלה טבחינת תעשיית הייצוא.

כשנכנסנו להנהלת החברה נשלחו אלינו
מטעם העזרה הטכנית של ארצות הברית קבוצת אנשים כדי לחקור את בעיית
התיירות. ממטלת ארצות הברית שילמה לאנשים אלה טאקים דולאר ליום.
קבוצה זו הגיעה למסקנה שבארץ יש מספיק מלונאים בדרגה א', אך טן
ההכרח לשפר, לתקן ולהקים מלונאים בדרגה ב' דוגמת מלון ארסון, מלון
הירקון.

אנו חושבים להשלים מתוך התקציב הבא
את תכנית בודנהיימר-פלאג'ה, ואילו את שאר הכסף להפנות למלונאים בדרגה
ב'. אנו מעוניינים בהלוואות לזמן ארוך לשיפור המלונאים הקיימים בדרגה
ב'.

המלונאים בארץ בתונים בטצב קשה לא רק
בגלל התנאים האובייקטיביים אלא גם בגלל תנאים אותם יצרנו אנו.
אנו מסילים 20% (10% שירות ו-10% חו. מנן) והתייר אינו מביין למה
ולסם מה, הוא לא מקבל בשביל זה דבר. אולי היתה הצדקה לכך אילו
היינו מפנים סכומים אלה להקמת תזמורות, לשיפור חופים וכו'. פנינו
בעניין זה לשר הפנים. הוא סיבה וועדה. הועדה הגיעה למסקנה שהיה
להפחית את האחוז ולהעמידו על חמישה. בינתיים לא נעשה דבר בעניין
זה. ועוד, התנאים הסוציאליים טובים כאן מאשר בכל ארץ אחרת בעולם.

אין ארץ בעולם המסלמת בענף זה עבור שעות נוספות, אין ארץ בעולם המסלמת עבור עבודה בשבת כשעות נוספות, אין ארץ בעולם המסלמת עבור עבודה עונתית פיצויים. תנאי העבודה, תנאי המיסון היסודי מכבידים על המקצוע.

לענין התעמולה. אני חושב שאת המשרד שלנו צריך להקים במקום הצנועה ביותר. משרד בטקום גדול מחייב השקעה של 35 אלף לירות שטרלינג. אנו מתכוונים לעשות את התעמולה דרך אחרים. במשך שלשה החודשים האחרונים דברנו עם 180 סוכני נסיעות והם הקימו במשרדיהם חלון של ישראל. "איר-פרנס" הוציאה גם חוברות עם תמונות מישראל. אנו ספקנו לחברה זו את התמונות. המשרד שלנו הוקם כדי להפעיל את סוכני הנסיעות לארגון נסיעות לארץ, להפעיל קווי אוירונים, להפעיל אניות ולא לעשות את התעמולה עצמה. פילם שיצרנו הופיע בטלוויזיה ב-60 מקומות בארצות הברית. אין אנו חושבים כי יש להקים את המשרדים עצמם במקומות ספוארים. הסומחים שהיו בארץ אטרו לנו: לא פרסומת, אלא למי מסוכן לסוכן, ארגנו את בני-ברית, ארגנו את הקאטולים, ארגנו קבוצות סאורגנות.

אני טקבל את הצעתו של חבר הכנסת בדר בענין התקציב באמצע השנה. אני טקבל את הצעתו באופן פרינציפיוני, אולם עליו לדעת כי הפעם נכנסנו לענין זה מחדש. הבאנו קבוצת מחקר שעלתה כסף רב: קבוצת אנשים שפיתחה את התיירות בפורטוריקו. רצינו כי עבודתנו תישא פרי, והדבר מחייב השקעה. ההתחלה הצדיקה את עצמה. לולא מצב הכסחון היינו עדים לתיירות גדולה בשנה זו.

לענין ההעברה למשרד ראש המטסלה. נכון הוא שחשבנו שאם יועבר הדבר למשרד זה נוכל לתת לו דחיפה גדולה קדימה. אם יוחלט אחרת - נטכים, אבל אני טשאיר את ההחלטה בענין זה לראש המטסלה. אנו שמחבו כי הדבר הוטל עלינו ואנו מנסים לעשות כמיטב יכולתנו.

אני טודה לכם.
אני נועל את הישיבה.

הינ"ר י. גורי:

הישיבה ננעלה בשעה 1.30